

Γιατί η Σερβία θα παίζει το "χαρτί" της Ρωσίας στις συζητήσεις με τη Δύση

06/Νοε/2019 13:40

ΤουVuk Vuksanovic

Οικονίες στρατιωτικές ασκήσεις Slavic Shield 2019 που διεξήχθησαν από το σερβικό και τον ρωσικό στρατό στη διάρκεια της περιόδου 24-29 Οκτωβρίου, περιλάμβαναν και τη χρήση από την πλευρά της Ρωσίας, του εξελιγμένου συστήματος S-400 και των Pantsir, σε στρατιωτική άσκηση στο εξωτερικό, για πρώτη φορά. Λίγες ημέρες νωρίτερα, στις 19 Οκτωβρίου, ο Ρώσος πρωθυπουργός Dmitry Medvedev, επισκέφθηκε το Βελιγράδι. Αυτά τα δύο γεγονότα αποδεικνύουν ότι το Βελιγράδι καταφεύγει σε παλιά κόλπα και προσπαθεί να παίξει το χαρτί της Ρωσίας για να πείσει τη Δύση.

Από την οπτική του Βελιγραδίου, η τελευταία αυτή διπλωματική και στρατιωτική ανταλλαγή αποτελεί ένδειξη ότι η Σερβία καθορίζεται από τα δυτικά μέσα ενημέρωσης μέσω του πρίσματος μιας παραδοσιακής συμμαχίας. Η Σερβία ωστόσο δεν θα εισέλθει σε μια πλήρη συμμαχία με τη Ρωσία, λόγω της γεωγραφικής απόστασης μεταξύ των δύο χωρών και της απουσίας οικονομικών κινήτρων. Ενώ η σχέση της Σερβίας με την Ρωσία περιγράφεται λανθασμένα μέσω του φακού των σλαβικών και ορθόδοξων δεσμών, η σύγχρονη σερβό-ρωσική σχέση είναι μέρος μιας στρατηγικής εξωτερικής πολιτικής βασισμένη στην αντιστάθμιση των πονταρισμάτων και των διαβουλεύσεων μεταξύ δυτικών και αντιδυτικών δυνάμεων.

Αυτούτου είδους η συμπεριφορά εξωτερικής πολιτικής, είναι η άμεση συνέπεια δύο συστημικών πραγματικοτήτων που έχουν υπογραμμίσει τα χαρακτηριστικά της σερβικής εξωτερικής πολιτικής από το 2008. Η πρώτη είναι η ανεπίλυτη διαφωνία για το Κοσσυφοπέδιο, και η δεύτερη είναι το κενό εξουσίας στα Βαλκάνια που δημιουργήθηκε από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και την επακόλουθη αδυναμία της ΕΕ να ολοκληρώσει τη διεύρυνση της στα Βαλκάνια.

Στη διάρκεια της επίσκεψης του στη Σερβία, ο Medvedev επανέλαβε την σταθερή θέση της Ρωσίας για την σερβική εδαφική ακεραιότητα αναφορικά με το ζήτημα του Κοσσοβού (όπως η Σερβία, η Ρωσία δεν αναγνωρίζει την ανεξαρτησία του Κοσσοβού), επιβεβαιώνοντας ότι το Κόσσοβο είναι στο επίκεντρο των δεσμών μεταξύ Ρωσίας και Σερβίας. Το Κοσσυφοπέδιο γίνεται ξανά ένα καυτό θέμα, καθώς οι ΗΠΑ γίνονται ανυπόμονες για μια τελική συμφωνία που θα επιλύει τη διαφωνία μεταξύ των Αλβανών της Σερβίας και του Κοσσοβού. Η κυβέρνηση Trump προσφάτως διόρισε τον

Αμερικανό πρέσβη στη Γερμανία, Richard Grenell, ως απεσταλμένο στις διαπραγματεύσεις. Ο Grenell έχει ήδη αποδείξει ότι είναι ένας σκληρός διαπραγματευτής για τον Σέρβο πρόεδρο Aleksandar Vucic.

Ησερβική ηγεσία αισθάνεται πιεσμένη από τη Δύση για να επιλύσει το θέμα του Κοσσυφοπεδίου, και το Βελιγράδι πιστεύει ότι έχοντας τη Ρωσία στη γωνία είναι το ατού της με τη Δύση, ώστε να κάνει την επίλυση της διαφωνίας λιγότερο επώδυνη για τη Σερβία. Όπως ο Milovan Djecun, μέλος του κυβερνώντος Σερβικού Προοδευτικού Κόμματος (SNS) και πρόεδρος της σερβικής Επιτροπής Συνέλευσης για το Κόσσοβο και το Metohija (την σερβική ονομασία για την περιοχή), ανέφερε τον Ιανουάριο: "Χρειαζόμαστε τη Ρωσία να μας ενισχύσει με τους Αμερικανούς, επειδή όταν η Ρωσία βάζει το βάρος της πίσω μας, οι Αμερικανοί γνωρίζουν πως δεν μπορεί να περάσει καμία λύση χωρίς τη συναίνεσή της". Ως εκ τούτου, οι στρατιωτικές ασκήσεις και η επίσκεψη του Medvedev θα πρέπει να ερμηνευτούν ως μια προσπάθεια από το Βελιγράδι να κερδίσει χώρο για ελιγμούς με τη Δύση, αποδεικνύοντας ότι έχει τη Ρωσία στο πλευρό της σε αυτή τη μακρά διαφωνία για το Κόσσοβο. Για τη Μόσχα, είναι απλώς άλλη μια ευκαιρία -και μάλιστα χαμηλού κόστους και ρίσκου- να εκνευρίσει την Δύση.

Τοκενό εξουσίας στα Βαλκάνια υπάρχει από το 2008, και έχει επιτρέψει στη Ρωσία και σε άλλους μη δυτικούς παράγοντες να αναλάβουν έναν πιο διεκδικητικό ρόλο στη Σερβία και στα Βαλκάνια. Η επίσκεψη από τον Medvedev ήταν μία διμερής επίσκεψη ρουτίνας, αλλά συνέπεσε με την απογοήτευση στην περιοχή της ΕΕ για την γαλλική απόφαση μόλις μία ημέρα πριν, να ασκήσει βέτο στην έναρξη των συνομιλιών ένταξης με τη Βόρεια Μακεδονία και την Αλβανία. Όπως δήλωσε ο Vucic στους Financial Times, η απόφαση της ΕΕ να αρνηθεί στις δύο αυτές χώρες την έναρξη των συνομιλιών ένταξης, δικαιώνει την πολιτική του για συνεργασία με τη Ρωσία και την Κίνα. Ως εκ τούτου, η Σερβία θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί τη Ρωσία και άλλες μη δυτικές δυνάμεις ως έναν τρόπο αντιστάθμισης των ενεργειών της και ως αποζημίωση που έμεινε εκτός της ΕΕ.

Ηεγχώρια πολιτική στη Σερβία είναι ένα καλό χαρτί στα χέρια της Ρωσίας. Ως μια συναισθηματική απάντηση στις δυτικές πολιτικές της δεκαετίας του 1990 και στην ανεξαρτησία του Κοσσόβου, η δημοτικότητα της Ρωσίας και του προέδρου της Putin, είναι υψηλή στον σερβικό λαό. Για τους Σέρβους πολιτικούς, η διατήρηση μιας πράξης εξισορρόπησης μεταξύ Ρωσίας και της Δύσης, είναι ένας τρόπος να προσπαθήσει να κερδίσει τις ψήφους και των φιλοδυτικών και των φιλορώσων ψηφοφόρων. Πραγματικά, η Ρωσία χρησιμοποιείται συχνά ως εργαλείο από τους Σέρβους πολιτικούς για να κερδίσει ψήφους, και η επίσκεψη του Medvedev ήταν μια εξαιρετική ευκαιρία για την σερβική κυβέρνηση να ξυπνήσει τα φιλορωσικά συναισθήματα κάποιων Σέρβων ψηφοφόρων, καθώς ο Medvedev παρακολούθησε μια στρατιωτική παρέλαση για την 75η επέτειο απελευθέρωσης του Βελιγραδίου από την κατοχή των Ναζί.

Μιαπροηγούμενη επίσκεψη του Putin τον Ιανουάριο του 2019, όταν ο Vucic αντιμετώπιζε συχνά διαδηλώσεις υπέρ της ελευθερίας των μέσων και του κράτους δικαίου, ήταν ακόμη πιο αποτελεσματική από την πλευρά του PR. Ο Vucic χρειαζόταν μια μεγάλη δική του συγκέντρωση για να αντιμετωπίσει τις διαδηλώσεις, και η επίσκεψη του Putin ήταν η τέλεια ευκαιρία: σύμφωνα με τα σερβικά μέση, 120.000 προσήλθαν για να τον δουν στην Ορθόδοξη Εκκλησία του Αγίου

Σάββα στο Βελιγράδι. Ο Vucic είχε προσπαθήσει μέσω του μηχανισμού του κόμματός του SNS να προσελκύσει ακόμη μεγαλύτερο πλήθος για να στείλει το μήνυμα στην αντιπολίτευση ότι θα μπορούσε να τους αντιμετωπίσει και να συγκεντρώσει τις μάζες σε ακόμη μεγαλύτερη κλίμακα. Τώρα οι κοινές στρατιωτικές ασκήσεις χρησιμοποιώντας τους S-400, είναι ένας δυναμικός τρόπος προσέλκυσης του φιλορωσικού αισθήματος ενός μεγάλου μέρους του εκλογικού σώματος του SNS.

Παρόλαυτά, η ρωσική παρουσία στη Σερβία και στα Βαλκάνια είναι περιορισμένη, καθώς βασίζεται σε τρεις συγκεκριμένους παράγοντες. Ο πρώτος είναι η ανεπίλυτη διαφωνία για το Κοσσυφοπέδιο, η οποία παράσχει μόχλευση την οποία η Ρωσία δεν θέλει να εγκαταλείψει για κάποιου είδους παζάρι δύναμης με τις ΗΠΑ. Ο δεύτερος είναι η ενέργεια. Παρόλο που η Σερβία θα κερδίσει κάποιους πόντους από την αλληλεπίδραση της με τη Ρωσία -διάφορες εμπορικές συμφωνίες υπογράφηκαν στη διάρκεια της επίσκεψης του Medvedev, μεταξύ των οποίων και συμφωνίες υπό τις οποίες η Ρωσία θα βοηθήσει στον εκσυγχρονισμό μέρους του σερβικού σιδηροδρομικού δικτύου- η ρωσική οικονομική επιρροή στη Σερβία παραμένει περιορισμένη. Η ΕΕ παραμένει ο βασικός οικονομικός εταίρος της χώρας. Ο ένας βασικός οικονομικός τομέας στον οποίο η Ρωσία θα συνεχίσει να κυριαρχεί, είναι η προμήθεια ενέργειας, κάτι που φάνηκε και στη διάρκεια της επίσκεψης του Medvedev, στην οποία ο αγωγός αερίου TurkStream ήταν βασικό θέμα συζήτησης. Ο τελευταίος παράγοντας είναι η δημοτικότητα της Ρωσίας, όπως περιγράφηκε παραπάνω, μεταξύ μέρους του τοπικού πληθυσμού.

Παρόλαυτά, παρά τους περιορισμούς της ρωσικής δύναμης, η Σερβία δεν θα εγκαταλείψει την σχέση της με την Ρωσία, καθώς πιστεύει ότι δίνει στη χώρα μεγαλύτερη μόχλευση για ελιγμούς σε περιφερειακά και διεθνή θέματα. Όσο η Σερβία στερείται μιας λύσης στη διαφωνία για το Κόσσοβο που να μπορεί να είναι αρεστή και στους διεθνείς εταίρους της και στο λαό της, και όσο η Σερβία δεν έχει μια ξεκάθαρη πορεία προς την ένταξη στην ΕΕ, θα συνεχίσει να κρατά τον άσο της Ρωσίας στο μανίκι της.

Μπορείτε να δείτε το κείμενο εδώ: <https://carnegie.ru/commentary/80188>

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)